

بررسی سواد آبی (مطالعه موردی: در سه دبیرستان دخترانه بندرعباس)

شبیم محمودی

دبیر دبیرستان ناحیه یک بندرعباس^۱

shabnammahmodi@yahoo.com

چکیده

آموزش محیط زیست به عنوان فرایندی مادام العمر که بخش مهمی از آن در محیط مدرسه صورت می گیرد در بهبود مشکلات زیست- محیطی نقشی انکار ناپذیر دارد. از اینرو، بررسی آموزش زیست محیطی و تأثیر آن در حفاظت از محیط زیست دارای اهمیت است. یکی از مسائل مهم زیست محیطی آب است که در این پژوهش با هدف بررسی میزان سواد آبی و رفتارهای زیست محیطی در ارتباط با آب، (پس از فراگیری درس جغرافیای عمومی و درس انسان و محیط) در بین دانش آموزان دخترانه یک مدرسه به صورت موردی با استفاده از پرسشنامه انجام پذیرفت. نتایج نشان داد سطح سواد آبی در بین دانش آموزان مورد تحقیق، در حد متوسط و سطح رفتار زیست محیطی در آنها ضعیف است. از میان منابع آموزشی مورد بررسی در ارتقا سطح سواد آبی دانش آموزان مشخص شد نقش کتب درسی از همه بیشتر بوده است.

واژگان کلیدی: سواد آبی، آموزش و پرورش، رفتار زیست محیطی

۱-مقدمه

کشور ایران، در پهنه جغرافیایی گرم و خشک قرار گرفته که متوسط بارندگی آن یک سوم متوسط بارندگی جهانی است. این در حالی است که متوسط مصرف آب یک ایرانی چند برابر متوسط الگوی صحیح تعریف شده در سازمان بهداشت جهانی است (رجاییان و همکاران، ۱۳۹۷). علاوه بر این افزایش جمعیت و تغییر اوضاع اقلیمی، دسترسی به آب، را در آینده تبدیل به یک تهدید می کند. بنابر این لازم است برنامه های آموزشی اجرا، تا مصرف کنندگان را برای استفاده کارآمدتر ترغیب کنند، این تمرکز باید در مدارس باشد تا فرصتی برای مشارکت دانش آموزان به عنوان نسل بعدی مالکان و پرداخت کنندگان صورتحساب باشد مداخلات آموزشی باید به گونه ای باشد که دانش آموزان را قادر سازد که مطابق با اطلاعات تازه اکتسابی، نگرش و رفتار خود را تغییر دهند. برخی از نوجوانان تصور می کنند که آنها برای محیط زیست "وظایف خود را انجام می دهند، اما این تصور محدود توجه،" به نکات صرفه جویی در مصرف آب" است.

مشکلات محیطی بتدریج رشد می کند و اثرات آنها به روش های مختلفی از جمله کمبود آب قابل شرب احساس می شود. در میان راه حل های مختلف ارائه شده برای حل این مشکلات، موضعی وجود دارد که می تواند همه راه حل ها را محقق کند، و آن یعنی "آموزش آب است. آموزش و پرورش یکی از نهادهایی است که می تواند پایه گذار رفتارهای درست زیست محیطی باشد (بهمن پور و همکاران، ۱۳۹۶). چرا که دانش مصرف آب هم به صورت عام و هم به صورت خاص در نگرش فرد به مصرف تأثیر دارد (پازوکی و صالحی، ۲۰۰۷).

در فعالیتهای روزمره، با از بین بردن عاداتهای استفاده از آب، و با شناخت تأثیراتی که هنجارهای اجتماعی بر استفاده از آب دارند می توان اهمیت سواد آبی را درک کرد همچنین ابتکارات آموزشی برای سواد آب می تواند با اتصال اقدامات شخصی به تأثیرات در مقیاس محلی، ملی و جهانی، احساس شهروندی و مسئولیت پذیری جوانان را نسبت به منابع آب ایجاد کند. تحقیقات اخیر در زمینه جامعه شناسی استفاده از آب معتقد است که آب چیزی نیست که بطور فعال مورد استفاده قرار گیرد و به آن اندیشیده شود بلکه در بسیاری از موارد فعالیتهای مصرف کننده در خانه گره خورده است که ممکن است به دلایل بهداشتی، سلامتی انجام شود. این رویه ها

^۱ نویسنده مسئول

^۲ Pazoki & Salehi